

DZIEWOSŁĄB (21) *sb m*

-e- (20), -ę- (1).

e oraz o jasne.

sg *N* dziewosłęb (5). ◇ *G* dziewosłęba (2). ◇ *I* dziewosłęb(e)m (2). ◇ *pl N* dziewosłębi (2). ◇ *G* dziewosłęb(o)w (2). ◇ *A* dziewosłęby (8).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Posel od starajacego sie o rękę panny, swat; paranympus, pronobus BartBydg, Cn (15) : BartBydg 107b; Gniewał fie o to Iágięłto na dzyewosłęby/ iż mu ią [Annę] przynieśli/ bo fie mu nie cudna zdála BielKron 383; Dziewosłębi do Krolá. BielKron 408 marg, 406v marg; że [cesarz niemiecki] fie tu nam przes Małżeńtvo chce w fzrobowác/ y ma tu w Polfzcie niemało Dzięwosłębow MycPrz II C; StryjKron 130.*

Tytuł utworu J. Kochanowskiego (2): DZIEWOSŁĄB IANA KOCHANOWSKIEGO. KochDz 104, 105 źp.

Zwrot: »posłać dziewosłęby [do kogo]« (5): Poślał Kázimierz dziewosłęby do Hálkiego Lándgráfá o corę iego Adleydę BielKron 374v, 340v, 371, 383, 427v.

Przen: Wysłannik zwiastujący wolę Bożą (2) : y [Pan] powtorzył tego pothym iego iednánia przez Moizelzá/ przez Abráámá/ y przez ine dzyewosłęby mocnemi obietnicámi fwemi. RejAp 157v.

Szereg: »poseł i dziewosłęb« (1): dziewitza maria niechelpi fie s tak wielkięgo wybranijá [...] ale fie więcey zapála z flow posła ij dziewosłęba bożé⁸⁰ OpecŻyw 9.

2. *Starosta weselny, przelozony wesela; paranympus BartBydg, Mącz, Cn; parochus Mącz, Cn; qui facit auspiciu nuptiarum BartBydg; auspex, pronobus Mącz; nuptiarum auspex Cn (5) : Paranympus, dzyewosłęb, qui facit auspiciu nuptiarum BartBydg 252; Paranympus, Latine Auspex vel pronobus, Dzięwosłęb/ źerca/ fwát/ hochmiftrz álbo márfzałek/ na fwiádziebny m wefelu. Mącz 277a, 281a.*

W przen (2) : Pan bog nam iest to małżeńtvo fpráwił/ Sam fie námá dzyewosłębem ftawił BielKom G6; gdyć fie iuz [...] vpodoba pocźciwa dzyeweczká/ mieyże ty [młody człowieku] páná Bogá dzyewosłębem/ a Anyoły iego fwáty RejZwierc 32.

3. *pl t Starania, zabiegi o rękę panny, swaty (1) :*

Zwrot: »posłać w dziewosłęby« (1): [Mieczysław] posłał w Dziewosłęby do Bolesława Czełkiego Xiążęcia [...] aby mu fioftrę fwoię Dąbrowkę w małżeńtvo oddał StryjKron 150.

Synonimy: 1. swat; 2. źerca, źerzec.

Cf DZIEWOSŁĘBSTWO